

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De tractu Spiritus sancti. Cap. XIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

re, qui sine mensura est, omnia complectens, & semper manens incomplexus.

Sextum est; quaedam contemplatio caliginis, quæ ratione scrutari non potest, in qua se spiritus mortuum sentit & perditum, vnumque cum Deo sine alteritate, & discretione. Ibiq; Deus fruitio, pax, & quies eius est. Et hæc fruitio vacat vndiq; quoniã in ea dilectus dilectum ultra omne desiderium per nudum, & simplicissimam amorè amplectitur. Vbi Pater cum Filio in vnitæte Spiritus sancti omnes amatos spiritus comprehendit: quorum quemlibet secundum mellis suam bonitatis suæ complacentiam confouet requie fruitiua. Vbi mira confabulatio mutua, & plena complacentia ipsius Dei, & ardētis spiritus, gaudiumq; tam opulentum, vt omnem capacitatem creati spiritus excedat. Ibi spiritus velut expiratus sine spiritu effectus, à seipso destitutus, & transiens, vnus cum Deo spiritus per fruitionem constituitur, abyssali beatitudini diuinæ inauertibiliter inhaerens. Vnde licet in nobis viuant Dei cognitio, Dei dilectio, Dei contemplatio, & adhesio: longè tamen altius in nobis viuunt deitatis fruitio. Nam iuxta hoc, quod Deo per dilectionem adhaeremus inspirati, spirituales siue spiritus dicimur: & iuxta illud, quo spiritu Dei transformamur, sine spiritu velut expirati effecti, Deo fruimur. Denique, qui prædicta sex in se senserit, erit ei in sua introversione tam promptum, & facile contemplari & frui, vt ita ferè dixerim, sicut in natura viuere. Ex cuius opulentia abyssus vita communis oritur: quia liberalitas, qua veraciter præditus est in diuinarum diuitiarum abyssus radicata est: & ideo se continere non potest, quin iugiter effluat per exercitia & opera virtuosa: quia iam factus quasi viuendum voluntarium instrumentum Dei, quo Deus, quod vult, & quomodo vult, operatur: ne cuius operationis efficaciam sibi ascribit: & ideo volūtarius manet & promptus ad agendum quodcunque Deus præceperit, validus & fortis ad tolerandum quodcunque Deus permiserit. Gerit enim vitam communem, contemplari, agere, & pati æquè paratus, & vtroque perfectus est, quam vitam nemo habere potest, nisi solus verus contemplatiuus.

De tractu Spiritus sancti. Cap. XIX.

Nunc ordine congruo de felici tractu Sanctissimæ Trinitatis prosequendum esse reor, cuius opera licet indiuisa esse noscuntur, vt tamen nostra Trinitas illi vtunque respondere & correspondere videatur, vnique personæ in diuinis tractum magis appropriatum.

Tractus
Spiritus
sancti.

Amatiuae
virtutis o-
pus quod.

priatum assignare curabimus. Trahit enim Spiritus sanctus virtutem amatiuam, Filius virtutem intellectiuam, Pater autem virtutem memoratiuam. Spiritus enim sanctus amorosam animam dulciter allicit, dum oculis eius intellectualibus imaginem imprimit intellectualem diuinæ bonitatis & charitatis, quæ ipsemet est secundum personalem proprietatem: in qua sese tam diuitem & vberem ostendit omnium bonorum tam largisquæ, non solum in omnes generaliter effluentem, sed affluenti in dilectam suam modo singulari gratia sua, donisquæ; multiplicibus profluentem, adornantem, & perficientem eius inuolueram voluntatem cælesti sapore, vt anima sapiat, agnoscat, & probet, quàm suavis & bonus est Dominus. Hic sapor quandoque tam immensus est, quod animæ gustanti videtur omnia creata simul liquari posse illo abyssali sapore. Nam omnem animæ regionem perfluens inundare facit, in tantum, quod anima fidelis intellectualem affectuositatem: pericit, explicat in aduentum supereffluentis influxus diuinæ liberalitatis: velut si totam illam immensitatem deglutire & digerere conaretur: sed potius ipsa persluitur, & vndiq; circumplectitur, veluti si iam intrasset in gaudium Domini sui. Hinc statim eius amatiua virtus superior à calore sancti Spiritus sursum trahitur, luce suæ bonitatis & amati illustranda, ad Deum laudandum, glorificandum, & in omnibus profusa charitate gratias agendum. Vnde virtus amatiua feliciter illustrata in æternam illam claritatem aspicit, de qua delicia tam copiose defluunt. Et ex hoc confurgit concito quædam consideratio illuminatæ rationis, licet veraciter agnoscat, quod illas incomprehensibiles delicias nunquam intelligere valeat, quia luce creata gaudium immensum considerat: & ideo in sua consideratione deficit. Intellectus tamen dum fuerit ab illa immensa claritate transformatus, sine intermissione læticiam illam incomprehensibilem æternæ beatitudinis contemplatur: & ratio multo subtilius solito creaturaliter in luce creata considerat, vt sese reficiat in subtilissimis imaginibus, & effluentibus operibus illius abyssalis deitatis. Ex quibus dilectum suum esse considerat tantæ magnitudinis, & incomprehensibilitatis, quod nunquam à creatura poterit plenè comprehendi. In eo namque contemplatur esse summam beatitudinem, pulchritudinem, plenitudinem, dulcedinè, charitatem, veritatem, æternitatem, maiestatem, fecunditatem, claritatem, fidelitatem, bonitatem, futuritatem, fruitionem, coronam, gloriam, & vitam nostram, & infinita similia, quæ considerat in illa infinita

finita diuinitatis abyſſo: quæ ſunt imagines ex ſimplici diuina eſſentia elicite creaturaliter: quia vbi ratio has imagines apprehendit, ibi ſunt creata, & elicite ſimilitudines diuinae naturæ; ſed vbi hæc omnia principium ſortiantur, & ſinem ſecundum ſimplicem incuitum in quandam abyſſalem diuinitatis eſſentiam, ibi ratio deficit, quoniam ibi ſunt vna ſimpla diuinitatis natura.

Proinde tractum hunc calori naturali conuenienter aſſimilare poſſumus. Videmus enim in ſole, quòd per virtutem luminis ſui fecundum calorem cauſat in terræ naſcentibus, quæ beneficio ſui luminis attingit, ſingula ſecundum propriam aptitudinem fructuoſa reddes. Cum igitur calor iſte virtutè, ac naturâ à ſole recipiens, eius beneficio, & virtute opera ſua perficiat: conſequens eſt, vt ad ſuam originem, & cauſam in quantum poteſt, redire contendat, vnumquodque iuxta propriam aptitudinem ſuæ fecunditatis ſecum ſurſum trahens, quantum præualet. Sic Spiritus ſanctus dum virtutem amatiuam, per obiectum diuinae bonitatis, & amoris illuminat, in anima protinus viuendum quendam, & fecundum amorem cauſat, oculo illius intellectuali commendabilitatem, & amoroſitatem ſuam oſtentans. At quoniam iſt calor à Spiritu ſancto ſumpſit exordium, in ſuam originem, & cauſam redire contendit, amatiuam virtutem ſecum trahes in ipſam nudam, & patulam aperitionem ſuæ cogitationis, coram nuda præſentia incomprehenſibilis bonitatis Dei, & amoris: in qua ſibi conſtituit tranquillam quandam, & ſilentem admirationem incomprehenſibilis bonitatis, & igneam flammâ perfluentis, & profundantis amoris. Et ſicut ſol fecunditatem cauſat etiam ſub terra, vt patet in auro, argento, omniq; metallo, & lapidibus pretioſis: ſic obiectum diuinae bonitatis & amoris attingit inferiorem virtutem amatiuam, quæ cõſiſtit in ſenſione nature ſenſitiuæ, oſtentans illuminatæ rationi largifluas operatiões ſuas, quas creatis vniuerſis exhibuit, ac præfertim creationem generis humani, cuius etiam, naturâ aſſumere dignatus eſt, & inaudita in illa mortalitate dignatiſſima pietate pati cõſtanter, & agere fideliter non deſtitit, ob amorem, ſalutem, redemptionem, & glorificationem noſtram. Specialiter autem reuocat ad memoriã omnia, quæ proflua pietate multifarijs modis egit circa propriam eius ſalutem. Cum igitur per illuminatam rationem ſic noſtram ſenſualitatem illuſtrat, in ſenſuali etiam affectione quendam calorem cauſat amoris, & deuotionis, per quem ipſa ſenſualitas fecunda redditur, ſic quòd in

Calor ſolis
vt designet
calore ſan-
cti Spiritus.

Calor Spiritus
ſancti vt
attingat in-
feriorem
virtutem a-
matiua.

ea crescat aurum cordialis amoris, argentum, id est, claritas inferioris rationis, omneque genus metallorum, id est, bonarum cogitationum, in quibus scilicet Deus est laudandus, glorificandus, amandus, & etiam considerationem, quomodo scilicet eius sensualitas, ad laudē, honorem, seruitium, & beneplacitum Dei sit ordināda. Omnia quoque genera lapidum pretiosorum, id est, virtutum moralium, quae proprium situm in sensualitate sortiuntur, quibus adornatur sensualitas, & habilitatur ad omne opus bonum. Sed hic calor cum fructibus suis in suam originem, vnde causatus est, redire contendit: in abyssum scilicet diuinæ bonitatis, & amoris, ipsam sensualitatem cum affectione sensibili, ac amore cordiali, flammigeraque deuotione secum trahens. Sanguinem in super cordis attractione sua vigorosa sursum ebullire cogit. Circa vitalia verò cordis grandem commotionē, & agitationem excitat, eò quòd moralis virtuositas ibidē in sanguine sitū suū possidet. Arterias autem, & venas à corde sursum intumescere facit, ac totum hominem per ebullitionem sanguinis igniri: sicque corpus, & anima pariter à Spiritu sancto sursum aguntur, calore causato tam in affectione intellectuali, quam sensuali, per amorosum illud obiectum infinitæ suæ bonitatis, & amoris, eidem luce clarius præstentur: per quod dilectæ suæ fiduciam quandam tribuit, quòd sit DEI sponsa, ad Deum diligendum, eiusque bonitatem degustandam, & in perpetuum perfruendam ab æterno præelecta. Et hæc fiducia læua sponsi dicitur, super quam se capite reclinatam sponsa commemorat, dicens: *Læua eius sub capite meo*. Hanc enim Spiritus sanctus eius capiti iugiter sua pietate supponit, ne si vel ad horam subtraxerit, in abyssum desperationis ipsa cadat. Sed sapor amoris & sensio prædulcis à Spiritu sancto per attractionem caloris sui causata, meritò dextera cèseri debet: qua sponsam inexplicabili dignatione complectitur: quam licet sæpius, non semper tamen experiri meretur: ac per hoc in spe quadam & expectatione diuini complexus amorosa constituitur, dicens: *Et dextera illius complexabitur me*.

Nam multis de causis ille complexus interdum subtrahitur. Primo namque subtrahi solet ex amorosa quadam indignatione, quæ cōtingere solet inter amātes propter indicium amoris alteri cuiquā ostēsum, quo mutuus amor vel in minimo relaxari timet, eò quòd zelotypus est. Sic Spiritus sanctus animam sentiens quantulumcung; consolationē extraneā admisisse, sensationē suæ dulcedinis & amoris eidem sub-

Fructus caloris sancti Spiritus.

Cant. 2.

Gustū sensibilem Spiritus multiformem subtrahi.

subtrahit per iudicium illud, amorosam indignationē ostentās, vt ipsa
 se deliquisse cognoscat, corripiat, & caueat, ne (quod ablit) indignati-
 onem suam referuet, qui sine compare solus amari desiderat. Secundō
 verō subtrahit, vt anima dilecta recognoscat, hæc à semetipsa minimè
 habuisse, nec proprijs exercitijs meruisse, sed ex libera dilecti bonitate
 profuxisse: ne per incuriam, vel propriam complacētiam insolecat,
 sed magis semper se humiliare studeat. Tertio proinde subtrahit, eò
 quòd aliquādo natura sensualis ex effluencia sensuionis illius nimium de-
 bilitatur & vulneratur, præsertim circa pectus, vbi magis ebullire facit
 vitalem cordis sanguinem. Tūc enim calorē suum Spiritus sanctus re-
 trahit, vt natura refocilletur, & ad nouā sensuionē reabilitetur. Quar-
 tō autē se subtrahit, vt sic amorose animæ euidentius innotescat sua pro-
 pria tepiditas & acedia in exercitijs amoris, virtutū, & bonorū operū,
 si sensuionē suæ bonitatis & amoris eidem non elargiretur, & ad requi-
 rendam à dilecto gratiā & auxilium magis sollicita reddatur, quasi si-
 ne illius sensuione & consolatione, nec in amore, virtutibus, & exerci-
 tijs proficere, nec in acquisitis quidem persistere valeat. Quintō etiam
 se subtrahit, vt felix sponsa per experienciā proberetur, si iam ad tantam
 strenuitatem exercitiorum profecerit, quòd experimentalī consolati-
 one carere possit. Sextō denique se subtrahit, vt ipsa discat & agnos-
 scat, quòd in hac sensuione, nec est vera sanctitas, nec vera amoris iusti-
 tia: quia nec sanctiores sunt, nec magis diligunt, qui maiorem sensuio-
 nem secundum sensualitatem recipiunt: sed qui virtutem suam ama-
 riuam, in spiritu supra sensualitatem per amorem operantem diuinæ
 voluntati penitus subiectam, promptam & vnitam habent: ita quòd
 secundum diuinum beneplacitum pauperes esse sciunt omni terrena
 consolatione, tactu, sensuione, & sapore priuari: & in hoc solo posse con-
 solari, quòd Deum amat purissimè amore intellectuāli, qui solus amor
 verus est. Quòd, inquam, omnes virtutes & omnem iustitiam perfice-
 re norunt ad honorem Dei, nullam aliam sensuionem, vel oblectatiōnē
 querentes. Nam quantum hæc voluntaria paupertas accrescit, tantū
 & vera sanctitas & pura charitas inualescit. Et isti cum Paulo sciunt
 abundare & penuriam pati: quia cum Spiritus sanctus corpus & animā Phil. 4.
 perfluit amorosā sensuione & dulcissimo sapore, hoc ipsum tam effica-
 citer cum gratiarum actione recipiunt, tam prudenter ad Dei laudem
 & honorem, ac propriam vtilitatē expendunt, tam largè in amorem
 diuinum regerendo cōsumunt, ac si plenis præcordijs antea veluti suæ
 F f f f f salutē

saluti necessaria postulassent. In apice tamen Superioris affectus tanta tranquillitate recipiunt, omnia sancti Spiritus beneplacito comendantes, siue dare voluerit, siue retrahere, quasi nihil inde curates: quia pro nullius rei amissione quis dolere vel contristari solet, nisi quam prius vel desiderio, conquistam, vel amore possessam latabatur. Quidam tamen non ab re in omnibus exercitijs hanc sensatione expoſtulant: quia sine illa se tepidos & acediosos in amore & operibus virtutis sentiunt, licet etiam gradum perfectionis attigisse videantur. Et hoc ideo, quia nondum in spiritu & veritate Patrem adorare didicerunt, quales duntaxat dicuntur à Domino veri adoratores. Deus, inquit, *Spiritus est, & qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare*: quia tales adoratores querit Pater caelestis. Deum autem in spiritu adorare, est eum honorare, & laudare cum intellectu spirituali admiratione suae infinitae dignationis & commendationis in omnibus obiectis, quae comprehensibili modo nostris oculis intellectu alibus ostendunt illam incomprehensibilem Dei laudabilitatem secundum omnem perfectionem. Sed adorare in veritate, consistit in duobus. Primum est, quod in adoratione Dei nullum obiectum sibi proponat, quod Deo non conveniat: sicut qui in articulis fidei, vel aliqua secta noscuntur errasse, qui Deum adorant in aliqua falsa phantasia, cui nulla veritas in Deo correspondet. Secundum est, quod in adoratione rectam & puram intentionem habeat, nec illud creaturis inhaerere permittat, quo potius sine Deum adorare & honorare debuerat, scilicet, amorem suum. Nam proprie eum amore Deus adoratur & honoratur. Et solus amor agit, quod in adoratione sua quis intentione rectissima floreat in creatis vel donis nihil requirens, non saporem, non consolationem, non dulcedinem, non sensationem, non bona temporalia, non aeterna: sed tantum diuinum honorum & beneplacitum. Et talis adoratio rite celebrata, fructuosior est & acceptior, quam varia & magnae sensationes amoris in sensualitate causatae: quia fit in spiritu supra sensualitatem. Et ideo spiritus postquam sui compos fuerit, hanc adorationem semper exercere potest, eod quod operatur sine corporali instrumento. Sensio vero consistit in natura sensuali, quae multis calamitatibus inuaditur, dum eidem sensio sui amoris subtrahitur: & sic tepidus & remissus nullum exercitium ad Deum exhibere praevalet, qui totum exercitium in interiori sensatione amoris fundauit. Et quia sensibilem saporem consuetus est experiri, illo substracto, frequenter insequi cogitur saporem exteriorum, & consolationem.

Johan. 4.
Adorare
Deum in spi-
ritu quid.

Adorari
Deum in
veritate
habet a. n.

Sensio in
quibus con-
sistat.

rationem in creaturis, aut saltem oblatam gratanter accipit, vel ad minus non respuit, sicut Propheta Dauid, qui ait: *Renuit consolari anima mea.* &c. Et hac est vna causa potissima, cur tam pauci ad veram perfectionem perueniunt. Qui tamen hanc interiorum amoris passionem humiliter susceperit, prudenter expenderit, & larga prodigalitate in laudem & honorem Dei consumpserit, multum per omnem modum vitam suam adornaret, tam exteriorum, quam interiorum tam inferiorum hominis partem, quam superiorum. Nec alias plenè Deum diligere poterit *ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente, & ex totis viribus:* nili per istam passionem corpus & animam, ac omnes vires summum agentem. Facit enim hominem multum spiritualem, tenendo eum erectum stantem in ignea flamma deuotionis, & amoris coram presentia diuinæ maiestatis, laudantem Deum, & amantem *ex toto corde, & anima, & mente, & spiritu, totisq; viribus* secundum modum & possibilitatem viatoris.

Deut. 6.
Math. 22.
Marc. 12.
Lucæ 10.

De tractu Filij Dei. Cap. XX.

Quemadmodum Spiritus sanctus solita bonitate virtutem attrahit amatiuam, obijciens illi dulcissimum obiectum infinitæ bonitatis & amoris in Trinitate personarum sibi appropriatum: sic & Filius ad se intellectiuam virtutem attrahit, eidem obiecto quodam incomprehensibili demonstrans perfectam imaginem diuinæ perfectionis, qui est ipsemet Filius Dei, proutinus exiges ab anima, vt sese per donum sapientiæ penitus assimilare conetur, dicens illud Exodi: *Inspice, & fac secundum exemplar, quod tibi monstratum est in monte,* id est, in eleuatione intellectiuæ virtutis. Vnde Christus ait ad discipulos suos: *Estote perfecti, sicut & Pater vester celestis perfectus est.* Nec tam Patrem ostendere voluit, præterquam in sua perfecta imagine, hoc est, in semetipso. Vnde Philippo petenti: *Domine, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis,* concito respondit: *Tanto tempore vobiscum sum, & non cognouistis me?* scilicet secundum diuinitatem per fidem, quæ diuinitas in eius operibus relucebat. *Philippe, qui videt me, videt & Patrem meum.* Et *ne- mo venit ad Patrem, scilicet videndum, nisi per me.* Quia incomprehensibilis illa diuina essentia fruibiliber aspici non potest, nisi per lucem, quæ Christus est. De quo Iohannes ait: *Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem.* Hinc etiã Christus se dicit *ostium,* per quod nos intrare oporteat. Et hoc non solum secundum humanitatem, sed etiã secundum diuinitatem. At verò, cum Pater origo sit & principium omnium creaturarum,

Exod. 25.
Heb. 8.

Math. 5.

Iohan. 14.

Iohan. 1.
Iohan. 10.